Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

19. prosince 2018 *

„Řízení o předběžné otázce – Zemědělství – Nařízení (ES) č. 510/2006 – Článek 4 odst. 2 písm. e) – Nařízení (EU) č. 1151/2012 – Článek 7 odst. 1 písm. e) – Ochrana zeměpisných označení a označení původu – Žádost o změnu specifikace – Šunka pocházející z regionu Schwarzwald (Černý les), Německo (‚Schwarzwälder Schinken') – Ustanovení o balení v regionu produkce – Použitelnost nařízení (ES) č. 510/2006 nebo nařízení (EE) č. 1151/2012"

Ve věci C-367/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Bundespatentgericht (Spolkový patentový soud, Německo) ze dne 18. května 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 13. června 2017, v řízení

S

proti

EA,

EB,

EC,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně senátu vykonávající funkci předsedy prvního senátu, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, C. G. Fernlund a S. Rodin (zpravodaj), soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 17. května 2018,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za S J. Schwarzem a U. Grulerem, Rechtsanwalt,

– za EC K. Sandberg a V. Schoenem, Rechtsanwälte,

– za rakouskou vládu G. Eberhardem, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: němčina.

– za Evropskou komisi B. Eggers, jakož i B. Hofstötterem, I. Naglisem a D. Bianchim, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení Rady (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. 2006, L 93, s. 12), jakož i nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. 2012, L 343, s. 1).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu, v němž spolkem S stojí proti EA, EB a EC ve věci rozhodnutí, kterým Deutsches Patent- und Markenamt (německý patentový a známkový úřad, dále jen „DPMA“) zamítl žádost S znějící na změnu specifikace chráněného zeměpisného označení (dále jen „CHZO“) „Schwarzwälder Schinken“ (schwarzwaldská šunka), v rozsahu, v němž se tato změna týká údajů o krájení a balení.

Právní rámec

3 Článek 4 odst. 2 písm. e) nařízení č. 510/2006 stanoví:

„Specifikace produktu obsahuje alespoň:

[…]

e) popis metody získání zemědělského produktu nebo potraviny, případně původních a neměnných místních metod, jakož i údaje o balení, pokud skupina žadatelů ve smyslu čl. 5 odst. 1 stanoví [a odůvodní], že k balení musí dojít ve vymezené zeměpisné oblasti, aby se zachovala jakost nebo zaručil původ nebo zajistila kontrola, a tuto skutečnost odůvodní“.

4 Článek 5 odst. 1 první a druhý pododstavec tohoto nařízení stanoví:

„O zápis do rejstříku může požádat pouze skupina.

Pro účely tohoto nařízení se ‚skupinou‘ rozumí sdružení producentů nebo zpracovatelů stejného zemědělského produktu nebo potraviny, bez ohledu na jeho právní formu nebo složení. Do skupiny se mohou zapojit i další zúčastněné strany. Fyzická či právnická osoba může být považována za skupinu podle prováděcích pravidel uvedených v čl. 16 písm. c).“

5 Článek 8 nařízení Komise (ES) č. 1898/2006 ze dne 14. prosince 2006, které stanoví podrobná pravidla pro uplatnění nařízení č. 510/2006 (Úř. věst. 2006, L 369, s. 1) stanoví:

„Stanoví-li skupina žadatelů ve specifikaci produktu, že se balení zemědělského produktu nebo potraviny podle čl. 4 odst. 2 písm. e) nařízení (ES) č. 510/2006 musí uskutečnit ve vymezené zeměpisné oblasti, musejí být tato omezení volného pohybu zboží a služeb opodstatněna důvody, které se vztahují konkrétně k danému produktu.“

6 Nařízení č. 510/2006 bylo s účinností od 3. ledna 2013 zrušeno a nahrazeno nařízením č. 1151/2012.

7 Článek 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1151/2012 zní takto:

„Chráněné označení původu nebo [CHZO] musí být v souladu se specifikací, která obsahuje alespoň:

[…]

e) popis metody získání produktu a případně autentických a neměnných místních metod, jakož i údaje o balení, pokud tak stanoví seskupení žadatelů a ve vztahu k danému produktu dostatečně odůvodní, proč musí být produkt v zájmu zachování jakosti, zajištění původu či zajištění kontroly zabalen ve vymezené zeměpisné oblasti, s ohledem na právo Unie, zejména v oblasti volného pohybu zboží a služeb“.

Okolnosti sporu v původním řízení a předběžné otázky

8 Na návrh S bylo označení „Schwarzwälder Schinken“ zapsáno ode dne 25. ledna 1997 jako CHZO.

9 Žádostí ze dne 23. března 2005 požádal S u DPMA v souladu s článkem 9 nařízení Rady (EHS) č. 2081/92 ze dne 14. července 1992 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. 1992, L 208, s. 1; Zvl. vyd. 03/13, s. 4) o řadu změn specifikace CHZO „Schwarzwälder Schinken“.

10 Pro účely zkoumání této žádosti o změnu obdrželo oddělení ochranných známek 3.2 DPMA stanoviska dotčených specializovaných orgánů.

11 Spolek S poté, co obdržel dotyčná stanoviska, podal, s přihlédnutím k těmto stanoviskům, podáním ze dne 13. února 2007, které DPMA obdržel dne 15. února 2007, novou žádost o změnu specifikace.

12 Proti této žádosti byly podány troje námitky, z nichž jedny byly podány EC, který předložil vyjádření v tomto řízení. EC je velkým distributorem masných výrobků, který v současnosti provádí krájení a balení „Schwarzwälder Schinken“ mimo oblast produkce.

13 Rozhodnutím ze dne 5. prosince 2008 zamítl DPMA žádost o změnu specifikace produktu v rozsahu, v němž se týká údajů o krájení a balení z důvodu, že tato žádost byla v rozporu s ustanoveními nařízení č. 510/2006.

14 Spolek S podal stížnost s návrhem na změnu části rozhodnutí DPMA, kterým byla uvedená žádost o změnu zamítnuta.

15 Bundespatentgericht (Spolkový patentový soud, Německo) rozhodnutím ze dne 13. října 2011 rozhodnutí DPMA zrušil a rozhodl, že žádost o změnu specifikace byla v souladu s požadavky nařízení č. 510/2006.

16 EC podal proti tomuto rozhodnutí kasační opravný prostředek k Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo).

17 Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) usnesením ze dne 3. dubna 2014 zrušil rozhodnutí předkládajícího soudu ze dne 13. října 2011 a vrátil věc předkládajícímu soudu.

18 Za těchto podmínek se Bundespatentgericht (Spolkový patentový soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Má být rozhodnutí o žádosti o změnu specifikace CHZO, podané dne 15. února 2007 u příslušného vnitrostátního orgánu – v projednávané věci [DPMA] – v tom smyslu, že krájení a balení produktu – v projednávané věci Schwarzwälder Schinken – lze provádět pouze v oblasti produkce, přijato na základě nařízení č. 510/2006 platného k datu podání žádosti, nebo na základě nařízení č. 1151/2012 platného k datu přijetí rozhodnutí?

2) V případě, že rozhodnutí má být přijato na základě nařízení č. 1151/2012 platného v současnosti:
   1. a) Představuje okolnost, že nevhodný způsob přepravy produktu za účelem jeho dalšího zpracování (krájení a balení) do jiných regionů se může nepříznivě projevit na jeho autentické chuti, autentické jakosti a trvanlivosti, z pohledu garance jakosti produktu, specifický argument ve vztahu k danému produktu dostatečně odůvodňující, ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1151/2012, to, že se krájení a balení může provádět pouze v regionu produkce?
   1. b) Představují ve specifikaci uvedené požadavky týkající se krájení a balení, které nejdou nad rámec kritérií platných v oblasti hygieny potravin, z pohledu garance jakosti produktu, specifický argument ve vztahu k danému produktu dostatečně odůvodňující, ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1151/2012, to, že se krájení a balení může provádět pouze v regionu produkce?
   2. a) Může být skutečnost, že kontroly (producentů), které tak budou v tomto ohledu v regionu produkce možné [čl. 7 odst. 1 písm. g) ve spojení s čl. 36 odst. 3 písm. a) a článkem 37 nařízení č. 1151/2012], skýtají možnost četnějších kontrol a obecně lepší záruku než kontroly (zneužívání) ve smyslu čl. 36 odst. 3 písm. b) ve spojení s článkem 38 nařízení č. 1151/2012, v zásadě považována ve vztahu k danému produktu za specifický argument dostatečně odůvodňující, ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1151/2012, ustanovení uvedené ve specifikaci CHZO, podle něhož může být krájení a balení prováděno pouze v regionu produkce?
   2. b) V případě záporné odpovědi na druhou otázku [bod 2.a)]:

      Je jiné posouzení odůvodněno, pokud se v případě daného produktu jedná o produkt, po kterém je i za hranicemi regionu velká poptávka a jehož krájení a balení je ve značné míře prováděno mimo region produkce, třebaže doposud nebyly zjištěny žádné konkrétní případy neoprávněného užívání CHZO ve smyslu článku 13 nařízení č. 1151/2012?
   3. Může být skutečnost, že jinak nelze s jistotou zaručit sledovatelnost zpracovaného produktu, v zásadě považována ve vztahu k danému produktu za dostatečné odůvodnění, ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1151/2012, pro ustanovení, které je uvedeno ve specifikaci CHZO, podle něhož krájení a balení může být prováděno pouze v regionu produkce?

      Je v této souvislosti významná okolnost, že
      a) podle čl. 18 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin [(Úř. věst. 2002, L 31, s. 1; Zvl. vyd. 15/06, s. 463),] ve spojení s prováděcím nařízením Komise (EU) č. 931/2011 ze dne 19. září 2011 o požadavcích na sledovatelnost stanovených nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 pro potraviny živočišného původu [(Úř. věst. 2011, L 242, s. 2)] musí být zajištěna sledovatelnost potravin, zejména potravin živočišného původu,
      b) sledovatelnost produktu musí být zajištěna zapojením následných zpracovatelů produktu do soukromých systémů zabezpečení, které jsou z právního hlediska dobrovolné, avšak v praxi povinné?

4. V případě kladné odpovědi na druhou otázku pod body 1 až 3:

Může nebo musí být ve specifikaci CHZO, jako prostředku, který je ve srovnání s povinnou relokalizací krájení a balení do regionu produkce, mírnější, stanoveno, že následní zpracovatelé produktu usazení mimo region produkce se musejí v tomto ohledu podrobit kontrole orgánů a subjektů příslušných k provádění kontrol v regionu produkce na základě specifikace [čl. 7 odst. 1 písm. g) nařízení č. 1151/2012]?

3) V případě, že rozhodnutí má být přijato na základě nařízení č. 510/2006 (viz první otázka), žádá předkládající soud o zodpovězení otázek položených v bodě 2 na základě uvedeného nařízení, zejména čl. 4 odst. 2 písm. e) tohoto nařízení ve spojení s článkem 8 a bodem 8 odůvodnění nařízení č. [1898/2006].“

K předběžným otázkám

K první otázce

19 Podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda se rozhodnutí týkající se žádosti o změnu specifikace CHZO, jako je žádost, o kterou jde ve věci v původním řízení, musí řídit čl. 4 odst. 2 písm. e) nařízení č. 510/2006 ve spojení s článkem 8 nařízení č. 1898/2006, platným k datu podání žádosti, nebo čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1151/2012, platného k datu přijetí takového rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že tato ustanovení jsou v podstatě totožná, není třeba na první otázku odpovídat.

Ke druhé a třetí otázce

20 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 4 odst. 2 písm. e) nařízení č. 510/2006 ve spojení s článkem 8 nařízení č. 1898/2006 a čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1151/2012 musí být vykládány v tom smyslu, že požadavek týkající se balení takového produktu certifikovaného CHZO, jako je „Schwarzwälder Schinken“, je v jeho zeměpisné oblasti produkce v souladu s uvedeným čl. 4 odst. 2 písm. e) odůvodněný, pokud je jeho účelem vyloučit riziko, že přeprava, krájení nebo balení mimo tuto oblast bude mít nežádoucí účinky na jakost výrobku, zaručit nejvyšší míru účinnosti kontrol v dotyčné oblasti a zajistit, aby byla lépe zajištěna sledovatelnost produktu vyžadovaná evropskými právními předpisy.

21 Článek 4 odst. 2 písm. e) nařízení č. 510/2006 stanoví, že specifikace obsahuje „údaje o balení, pokud skupina žadatelů […] stanoví [a odůvodní], že k balení musí dojít ve vymezené zeměpisné oblasti, aby se zachovala jakost nebo zaručil původ nebo zajistila kontrola, a tuto skutečnost odůvodní“ a článek 8 nařízení č. 1898/2006 stanoví, že „[s]tanoví-li skupina žadatelů ve specifikaci produktu, že se balení zemědělského produktu nebo potraviny podle čl. 4 odst. 2 písm. e) nařízení (ES) č. 510/2006 musí uskutečnit ve vymezené zeměpisné oblasti, musejí být tato omezení volného pohybu zboží a služeb opodstatněna důvody, které se vztahují konkrétně k danému produktu“.

22 Vedle toho musí specifikace CHZO podle čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1151/2012 obsahovat: „popis metody získání produktu a případně autentických a neměnných místních metod, jakož i údaje o balení, pokud tak stanoví seskupení žadatelů a ve vztahu k danému produktu dostatečně odůvodní, proč musí být produkt v zájmu zachování jakosti, zajištění původu či zajištění kontroly zabalen ve vymezené zeměpisné oblasti, s ohledem na právo Unie, zejména v oblasti volného pohybu zboží a služeb“.

23 V souladu s uvedenými ustanoveními musí být účelem požadavku týkajícího se balení produktu, na který se vztahuje CHZO, ve vymezené zeměpisné oblasti zachování jakosti, záruka původu nebo zajištění kontroly tohoto produktu.

24 Mimoto je třeba připomenout, že v unijních právních předpisech se v rámci společné zemědělské politiky projevuje obecná tendence stavět do popředí jakost produktů, aby byla podporována dobrá pověst uvedených produktů, zejména díky užívání označení původu, která jsou předmětem zvláštní ochrany. Jejich cílem je také uspokojení očekávání spotřebitelů v oblasti jakostních produktů a rozpoznatelného zeměpisného původu, jakož i usnadnit možnost, aby si producenti za rovných podmínek hospodářské soutěže zajistili vyšší příjmy díky skutečnému úsilí o zlepšení jakosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. března 2011, Kakavetsos-Fragkopoulos, C-161/09, EU:C:2011:110, bod 34).

25 Vedle toho má specifikace, která podmiňuje udělení CHZO zejména tím, že krájení a balení šunky je uskutečňováno v oblasti produkce, za cíl umožnit uživatelům tohoto CHZO, aby si zachovali dohled nad jednou z prezentací produktu na trhu. Účelem této podmínky, kterou stanoví, je lépe zabezpečit jakost a pravost tohoto produktu, jakož i v důsledku toho dobrou pověst CHZO, za niž odpovídají úplně a společně jeho uživatelé (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. května 2003, Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, C-108/01, EU:C:2003:296, bod 65).

26 V tomto kontextu musí být taková podmínka, jako je podmínka, o niž jde ve věci v původním řízení, považována za slučitelnou s unijním právem i přes její omezující účinky na obchod, pokud je prokázáno, že je nezbytným a přiměřeným prostředkem, který může chránit jakost sporného produktu, zaručit jeho původ nebo zajistit kontrolu specifikace tohoto CHZO (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. května 2003, Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, C-108/01, EU:C:2003:296, bod 66).

27 V projednávané věci předkládající soud zdůrazňuje, co se týče rizika narušení jakosti produktu z důvodu nevhodného způsobu přepravy, že toto riziko se týká jakéhokoliv produktu, ať už je na trh uváděn s CHZO, či bez něj, a že S blíže nespecifikoval způsob přepravy, který by mohl případná poškození tohoto produktu vyloučit.

28 Vzhledem k tomu, že účelem požadavku týkajícího se balení produktu s CHZO ve vymezené zeměpisné oblasti je zejména zachování jakosti tohoto produktu, je v této souvislosti třeba konstatovat, že tento požadavek je relevantní pouze v případě, že balení mimo zeměpisnou oblast produkce uvedeného produktu vyvolává zvýšená rizika pro jakost tohoto produktu, a nikoliv jsou-li totožným rizikům vystaveny jiné podobné produkty.

29 Mimoto okolnost, že specifikace uváděné S týkající se krájení a balení jsou v obchodu se šunkami buď běžné, nebo nejdou nad rámec kritérií platných v oblasti hygieny potravin, jako taková nepotvrzuje ani nevylučuje vznik zvýšených rizik v případě balení mimo oblast produkce produktu certifikovaného CHZO.

30 Naopak, pokud jde o okolnost, že Evropská komise již ve svých rozhodnutích o registraci přijala srovnatelné argumenty z hlediska argumentů týkajících se jiných podobných produktů, je třeba uvést, že předkládající soud není povinen posoudit, zda přednesené argumenty odůvodňují balení produktu, o který jde ve věci v původním řízení, ve vymezené zeměpisné oblasti, s ohledem na údajnou předchozí rozhodovací praxi Komise.

31 Co se týče cíle záruky sledovatelnosti produktu, z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že tento argument vznesl S obecně bez jakéhokoliv detailnějšího odůvodnění a následně nebylo prokázáno, že by balení v zeměpisné oblasti produkce bylo nezbytné pro zaručení původu produktu.

32 Nakonec, co se týče cíle zajištění účinné kontroly dodržování specifikace, S tvrdí, že účinnost kontrol je obecně vyšší v zeměpisné oblasti produkce, když je takový produkt, jako je produkt, o který jde ve věci v původním řízení, ve značné míře uváděn na trh mimo uvedenou zeměpisnou oblast.

33 V této souvislosti je třeba připomenout, že v rozsudku ze dne 20. května 2003, Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, C-108/01, EU:C:2003:296, body 69, 74 a 75) Soudní dvůr konstatoval, že za okolností, kdy specifikace chráněného označení původu (CHOP) produktu dotčeného v této věci stanoví různé etapy krájení a balení, v jejichž rámci jsou prováděny velmi přesné technické a kontrolní činnosti týkající se pravosti, jakosti, hygieny a označování, z nichž některé vyžadují posouzení specialisty, poskytují kontroly mimo oblast produkce menší záruky jakosti a pravosti tohoto produktu než kontroly prováděné v oblasti produkce při dodržování postupu stanoveného specifikací.

34 Je tomu tak zejména v případě, kdy specifikace svěřuje provedení důkladných a systematických kontrol odborníkům, kteří mají speciální znalosti vlastností dotčených produktů, a je tudíž těžko představitelné, že tyto kontroly budou účinně zavedeny v ostatních členských státech (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. května 2003, Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, C-108/01, EU:C:2003:296, bod 75).

35 I když v projednávané věci specifikace produktu, na který se vztahuje CHZO „Schwarzwälder Schinken“, obsahuje bližší specifikace, které je nutné dodržovat při krájení a balení tohoto produktu a tento produkt je ve značné míře uváděn na trh mimo zeměpisnou oblast produkce, má předkládající soud ohledně těchto bližších specifikací za to, že jsou v obchodu se šunkami obvyklé, nebo že nejdou nad rámec kritérií platných v oblasti hygieny potravin.

36 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že čl. 4 odst. 2 písm. e) nařízení č. 510/2006 ve spojení s článkem 8 nařízení č. 1898/2006 a čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1151/2012 musí být vykládány v tom smyslu, že požadavek týkající se balení produktu, na který se vztahuje CHZO v zeměpisné oblasti jeho produkce je v souladu s čl. 4 odst. 2 písm. e) odůvodněný, pokud je nezbytným a přiměřeným nástrojem pro zachování jakosti produktu, zaručení jeho původu a zajištění kontroly specifikace CHZO. Je věcí vnitrostátního soudu, aby posoudil, zda tento požadavek je, co se týče CHZO „Schwarzwälder Schinken“, řádně odůvodněn jedním z výše uvedených cílů.

K nákladům řízení

37 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 4 odst. 2 písm. e) nařízení Rady (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin ve spojení s článkem 8 nařízení Komise (ES) č. 1898/2006 ze dne 14. prosince 2006, které stanoví podrobná pravidla pro uplatnění nařízení č. 510/2006 a čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, musí být vykládány v tom smyslu, že požadavek týkající se balení produktu, na který se vztahuje chráněné zeměpisné označení, v zeměpisné oblasti jeho produkce je v souladu s uvedeným čl. 4 odst. 2 písm. e) odůvodněný, pokud je nezbytným a přiměřeným nástrojem pro zachování jakosti produktu, zaručení jeho původu a zajištění kontroly specifikace chráněného zeměpisného označení. Je věcí vnitrostátního soudu, aby posoudil, zda tento požadavek je řádně odůvodněn jedním z výše uvedených cílů u chráněného zeměpisného označení „Schwarzwälder Schinken“.

Podpisy.